

Warszawa, 12 grudnia 2023 r.

L.dz. KSNiO/130w/2023

Szanowna Pani

dr Ewa Flaszewska

Dyrektor

Departamentu Rynku Pracy

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Problematyka permanentnego uczenia się i zdobywania nowych kwalifikacji jest dla Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” ważna i bliska, wielokrotnie wypowiedzieliśmy się na ten temat. Z tego powodu sam fakt tworzenia i podstawowe założenia Planu działania na rzecz realizacji celu krajowego dla Polski do roku 2030 w zakresie rozwoju umiejętności dorosłych przyjmujemy ze zrozumieniem i akceptacją. Słusznie autorzy planu uznają za konieczne walidowanie i certyfikowanie efektów uczenia się niezależnie od sposobu, w jaki efekty te zostały uzyskane, co wzmacnia segment edukacji nieformalnej. Podobnie zamiar wdrożenia na gruncie polskim indywidualnych kont szkoleniowych wydaje się interesujący i stwarza szansę na powszechne zdobywanie nowych kwalifikacji przez pracowników oraz podwyższenie udziału osób dorosłych w kształceniu ustawicznym, a także przynajmniej dorównanie unijnym wskaźnikom w tym zakresie edukacji. Ze związkowego punktu widzenia cenne jest również rozszerzenie uprawnień do płatnego urlopu szkoleniowego na niestandardowe formy szkolenia.

Natomiast za bezwzględnie konieczne uznajemy podniesienie wydatków na szkolenia pracownicze, obecna średnia - 1673 zł na statystycznego pracownika w ciągu roku jest zbyt niska, by odwrócić tendencję, zgodnie z którą najczęstszym sposobem na zaspokojenie potrzeb przedsiębiorstw w zakresie nowych umiejętności jest rekrutacja nowych pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami i umiejętnościami. Tym bardziej, że według najnowszych prognoz udział w wytwarzaniu PKB pracowników 50+ będzie coraz większy (Ranstad 2022).

Założenie poprawienia współpracy różnych sektorów, działów administracji, instytucji i organizacji na rzecz uczenia się dorosłych, w tym tworzenia partnerstw na różnych poziomach - regionalnych i lokalnych jest absolutnie niezbędne. Czy jednak Grupa robocza do spraw rozwoju umiejętności na rzecz rynku pracy działająca w ramach Międzyresortowego Zespołu do spraw Uczenia się przez Całe Życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, pod przewodnictwem MRiPS, spełni to zadanie, pozostaje pytaniem otwartym. Z naszych doświadczeń wynika, że dotychczas współpraca międzyresortowa i międzyinstytucjonalna pozostawiała wiele do życzenia. A wyzwania, przed którymi stoimy jako społeczeństwo są olbrzymie: postępująca chaotycznie cyfryzacja, AI, nie do końca racjonalna zielona transformacja gospodarki oraz starzenie się społeczeństwa całkowicie zmieniają rynek pracy.

Ponieważ edukacja nieformalna nigdy nie zastąpi instytucjonalnej, bardzo ważny wydaje się rozwój oferty uczelni w zakresie uczenia się dorosłych – dotychczasowa jest, delikatnie mówiąc, niewystarczająca. Jak rozumiemy, dopełniać ma ją rozwój Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji. Świadczenie przez szkoły usług edukacyjnych dla dorosłych na obszarach wiejskich lub w małych miejscowościach może stać się atrakcyjną szansą na pracę lub dodatkową pracę dla nauczycieli na obszarach dotkniętych zjawiskiem niskiej liczby urodzeń i co za tym idzie spadkiem liczby uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Aktywizowanie edukacyjne w osób dorosłych w otoczeniu szkół ma również wymiar integracji społecznej, co z pewnością służy rozwojowi postaw obywatelskich.

Poszerzony program szkoleń dla nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych w miastach wojewódzkich, jak uczyć o energii i energetyce jądrowej ma na celu zwiększenie kompetencji nauczycieli. Biorąc pod uwagę, że jest to kolejny przykład, spośród wielu innych, obarczania nauczycieli kolejnymi zadaniami, pojawia się pytanie, jak mają być gratyfikowane kolejne kompetencje nauczycielskie.

Powstanie systemu informatycznego integrującego dane dostępne w istniejących systemach oraz generującego prognozy popytu na umiejętności zielone i cyfrowe w polskiej gospodarce w perspektywie do 2050 roku i monitorującego równowagę między popytem a podażą na daną kategorię umiejętności brzmi atrakcyjnie, pojawiają się jednak wątpliwości co do zakresu gromadzenia danych i ich wykorzystania także w innych celach niż założone. Coraz powszechniejsza inwigilacja cyfrowa staje się zagrożeniem dla podstawowych wolności obywatelskich.

Nie ma też pewności, czy branżowe centra umiejętności rzeczywiście będą realizowały koncepcję centrów doskonałości zawodowej (w ramach KPO), wypowiedzieliśmy się na ten temat szerzej w wystąpieniu do MEiN opiniującym ich powstanie.

Poziom ogólności przedstawionego projektu nie pozwala jednoznacznie rozstrzygnąć, w jakim stopniu jego realizacja będzie możliwa, podobnie nie jesteśmy w stanie stwierdzić, czy poziom finansowania, przedstawiony jedynie częściowo, jest właściwy.

Z poważaniem

Przewodniczący
KSNiO NSZZ „Solidarność”

dr Waldemar Jakubowski